

Vetenskapsforum Covid-19

8 februari 2022

Skrivelse till Sveriges regering med anledning av att merparten av restriktionerna mot covid-19 tas bort den 9 februari 2022, och att sjukdomen eventuellt omklassificeras

Regeringen meddelade torsdagen den 3 februari att de nuvarande restriktionerna med anledning av coronapandemin kommer att avlägsnas den 9 februari. Dessutom har Folkhälsomyndigheten rekommenderat att sjukdomens klassificering som allmän- och samhällsfarlig ska upphöra. Dessa beslut har tagits på grund av dominansen av den nya till synes mindre farliga virusvarianten omikron.

Samtidigt är smittspridningen större än någonsin tidigare under pandemin. Sverige har för närvarande fler än 2000 individer inlagda på sjukhus med covid-19, och för barn är sjukhusinläggningarna mer än tio gånger högre än 2020 och 2021 års genomsnitt. IVA-inläggningarna bland barn är också många gånger högre än tidigare. Mellan 4 januari och 7 februari lades 37 barn in på IVA (23 barn i åldrarna 0 – 9 år och 14 barn i åldrarna 10 – 19 år). Två dödsfall hos 0 – 9 år gamla barn har också rapporterats under januari månad (Folkhälsomyndighetens hemsida). Barn står nu de facto för 6,4 % av alla IVA-inläggningar med covid-19. Därutöver syns bland äldre och ovaccinerade återigen ökande morbiditet och mortalitet. Under föregående vecka hade vi i genomsnitt 46 döda per dag i covid-19 i Sverige. Vårt land stiger nu snabbt i tabellen över dagliga dödsfall i Europa, och har gått om samtliga nordiska länder (Our World in Data)

Vetenskapsforum Covid-19 anser därför att det fortfarande är av stor vikt att fortsätta skydda svenska folket mot covid-19. Vissa av de restriktioner som under senare tid funnits har varit ineffektiva, och det är därför inte förvånande att de tas bort. Andra vetenskapligt väl dokumenterade åtgärder har knappt använts i vårt land. Då dödligheten för närvarande är hög, och vi inte vet vad omikron har för långsiktiga hälsoeffekter hos drabbade, anser vi att Sverige bör tillämpa försiktighetsprincipen för att skydda människor i alla åldrar. Tyvärr finns det dessutom indikationer på att genomgången omikron-infektion ger ett

Vetenskapsforum Covid-19

relativt dåligt antikropps-skydd (Servellita V. et al. "Neutralizing immunity in vaccine breakthrough infections from the SARS-CoV-2 Omicron and Delta variants". medRxiv preprint, 2022).

Det finns emellertid vetenskapliga belägg för att en rad relativt enkla – och föga inskränkande – åtgärder avsevärt skulle kunna minska smittspridningen. Här följer några exempel:

- 1) Den 7 februari 2022 publicerade europeiska smittskyddsmyndigheten ECDC sitt dokument "Considerations for the use of face masks in the community in the context of the SARS-CoV-2 Omicron variant of concern". I detta konstateras att covid-19 delvis är en luftburen smitta, och att skyddsåtgärder bör anpassas därefter. Bland de viktigaste av dessa åtgärder är bruket av andningsskydd i offentliga miljöer, "som butiker, snabbköp, terminaler, och i kollektivtrafiken". I många länder finns också starka rekommendationer eller krav på användning av andningsskydd på arbetsplatser och i skolor. Andningsskyddet (FFP2 eller FFP3) är ett enkelt, billigt, effektivt och föga livsbegränsande smittskyddsverktyg, som de flesta länder i världen tillgripit under större delen av pandemin. Även om man skulle bli smittad då man bär andningsskydd får man en lägre smittdos i sig, och därmed sannolikt ett mildare sjukdomsförlopp.
- 2) Sverige har uppnått relativt god vaccintäckning, speciellt hos vuxna och äldre. Boosterdos erbjuds nu till alla från 18 års ålder från tre månader efter andra dosen. Studier har visat att ytterligare boosterdos leder till ännu bättre skydd hos äldre, vilka naturligt har ett mindre effektivt immunsystem, varför en fjärde dos bör erbjudas dessa. Det kan också konstateras att vaccinet Comirnaty är godkänt av EMA från 5 års ålder, och alla föräldrar i Sverige bör ha rätt att själva välja om deras barn från den åldern skall vaccineras.
- 3) I skolorna sker nu en utomordentligt hög smittspridning, varför bättre smittskydd för skolbarn och lärare måste vara högprioriterat. Vid smitta i skolan är det viktigt att snabbt identifiera smittade med testning, isolera dessa, och testa närkontakter. Vid mer omfattande smittspridning kan

Vetenskapsforum Covid-19

- man behöva stänga skolan tillfälligt, och distans- eller hemundervisning bör tillåtas. Förbättrad ventilation, vädring och användning av andningsskydd kan kraftigt minska risken för luftburen smitta i skolan.
- 4) Det är av stor vikt att vi fortsätter att testa dem med misstänkt covid-19, speciellt när samhället börjar öppnas upp. Detta är en förutsättning för att kunna ha kontroll över smittspridningen. Att stoppa gratis testning nu skulle vara att förse oss själva med ögonbindel. Det är också viktigt för den enskilda individen att veta om hen har haft sjukdomen, eftersom vi vet att många kan få långvariga post-covid symtom. Slutligen är det avgörande att veta om man bär på covid-19 eller en vanlig förkylning för att omgivningen, inklusive hushållsmedlemmar, ska kunna förhålla sig till detta.
  - 5) För att minska smittspridning behöver de som bär på sjukdomen fortfarande hålla sig isolerade, och nära anhöriga testas. Det bör också gälla hushållet där smittan finns, eftersom vi vet att omikron sprider sig mycket effektivt mellan hushållsmedlemmar. Även i övriga nordiska länder tas nu många restriktioner bort, men testning av symptomatiska fall, liksom karantän, kvarstår där.
  - 6) Till sist bör i möjligaste mån de som kan och vill få arbeta hemifrån.

Vi vill alla att denna pandemi ska vara över. Men under den mest intensiva smittspridning vi hittills genomlevt – och med ännu ökande smittspridning och dödstal – måste vi fortsatt utöva viss försiktighet. Detta så att vi inte lämnar efter oss en situation med fler döda och långtidssjuka än nödvändigt. Vi kan hålla samhället öppet, och ändå skydda varandra.

För Vetenskapsforum Covid-19

Anders Vahlne, Professor Emeritus i Klinisk Virologi, Karolinska Institutet.
Ordförande

Kontakt:

Anders Vahlne, anders.vahlne@ki.se tel 0709280528

Vetenskapsforum Covid-19 är en ideell förening och ett mediahus som har som syfte att förmedla vetenskapligt korrekt information om SARS-CoV-2 och covid-19 pandemin. Ordförande och ansvarig utgivare är Anders Vahlne. Mer information finns på www.vetcov19.se.